==========
અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.
DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.
==========

ગોલકોંડા વેંકટેશ્વર રાવ

વિ.

સ્ટેટ ઓફ આંધ્રપ્રદેશ

ઓગસ્ટ ૧, ૨૦૦૩

[દોરાઈસ્વામી રાજુ અને એચ.કે. સેમા, ન્યાયમૂર્તિઓ]

એવિડન્સ એક્ટ, ૧૮૭૨:

કલમ ૩–સંજોગોજન્ય પુરાવાના આધારે દોષિત ઠરાવવો–ન્યાયીપણું–ઠરાવ્યું: જ્યારે ફરિયાદપક્ષ તમામ વ્યાજબી શંકાઓથી પરે સંજોગોજન્ય પુરાવા પ્રસ્થાપિત કરે ત્યારે સંજોગોજન્ય પુરાવાના આધારે દોષિત ઠરાવી શકાય છે–આવા સંજોગો સુસંગત હોવા જોઈએ અને આરોપીના અપરાધ તરફ જ ઈશારો કરતા હોવા જોઈએ–વર્તમાન કેસમાં, તમામ સંજોગોજન્ય પુરાવાઓ પ્રસ્થાપિત થયા છે, આથી આરોપીને દોષિત ઠરાવવાનું માન્ય રાખવામાં આવે છે–પીનલ કોડ, ૧૮૬૦–કલમ ૩૦૨.

કલમો ૨૭ અને ૩–સ્વૈચ્છિક જાહેરાતનું નિવેદન–વસ્તુઓની રિકવરી–

સાક્ષ્યલક્ષી મૂલ્ય –ઠરાવ્યું: જ્યારે આપેલી માહિતીના અનુસંધાનમાં રિકવર કરાયેલી વસ્તુઓની પુષ્ટિ મૃતકની વસ્તુઓની શોધ દ્વારા થાય છે, ત્યારે આવી માહિતી અને નિવેદન ખોટા હોઈ શકે નહીં–વધુમાં તપાસ અધિકારી દ્વારા રિકવર કરાયેલી સામગ્રીને સીલ ન કરવી તે બિનમહત્વપૂર્ણ છે અને જ્યારે અન્ય બાબતો વ્યાજબી શંકાથી પરે સાબિત થઈ ગઈ હોય ત્યારે કોર્ટ સમક્ષ બે વસ્તુઓ રજૂ ન કરવી તે પણ બિનમહત્વપૂર્ણ છે.

ફરિયાદપક્ષના જણાવ્યા મુજબ, અપીલકર્તા–આરોપીએ એક સગીર બાળકી પર બળાત્કાર ગુજાર્યો અને તેને કૂવામાં ફેંકી દઈને તેની હત્યા કરી. એવો આક્ષેપ છે કે અપીલકર્તાએ મૃતકના ફાટેલા કપડાં દાટી દીધા હતા. ઘટનાના બે મહિના પછી મૃતકના પાલક પિતા (ફ.સા.–૧) ને એક ગામની મહિલા (ફ.સા.–૫) દ્વારા જાણવા મળ્યું કે ગુમ થવાની તારીખના બે મહિના પહેલા તેણે અપીલકર્તાને મૃતક સાથે વાત કરતા જોયો હતો. ગામના વડીલો દ્વારા પૂછપરછ કરવામાં આવતા અપીલકર્તાએ કબૂલ્યું કે તેણે પીડિતા પર બળાત્કાર ગુજાર્યો, તેની હત્યા કરી અને તેને કૂવામાં ફેંકી દીધી. ત્યારબાદ ફ.સા.–૧ એ એફઆઈઆર નોંધાવી. સેશન્સ જજે અપીલકર્તા–આરોપી સામે સંજોગોજન્ય પુરાવા પ્રસ્થાપિત થયેલા જણાયા અને તેને આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યો; જો કે, તેમણે તેને કલમ ૩૭૬ અને ૨૦૧ હેઠળના આરોપોમાંથી નિર્દોષ મુક્ત કર્યો. હાઇકોર્ટે આદેશને માન્ય રાખ્યો. આથી વર્તમાન અપીલ.

અપીલકર્તાની દલીલ એવી હતી કે ફરિયાદપક્ષે અપીલકર્તા સામે દેખાતા સંજોગો તમામ વ્યાજબી શંકાઓથી પરે સાબિત કર્યા નથી; કે મૃતકની ઓળખ

પ્રસ્થાપિત થઈ નથી કારણ કે સુપરઇમ્પોઝિશન રિપોર્ટ (**Superimposition Report**) જારી કરનાર આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટરની તપાસ કરવામાં આવી ન હતી; કે ફ.સા.–૫ દ્વારા અપીલકર્તા સાથે મૃતકને છેલ્લે જોયાની હકીકત વિશ્વસનીય પુરાવાઓ દ્વારા પ્રસ્થાપિત થઈ નથી, ફ.સા.–૫ ની જુબાની અને એફઆઈઆરમાં જોવા મળતી વિસંગતતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને; કે જાહેરાતનું નિવેદન (**disclosure statement**) અને વસ્તુઓની રિકવરી શંકાસ્પદ છે અને તેના પર આધાર રાખી શકાય નહીં; કે રિકવર કરાયેલી સામગ્રીને પોલીસ દ્વારા સીલ કરવામાં આવી ન હતી; અને કે રિકવર કરાયેલી હેરપીન અને બંગડીઓ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવી ન હતી.

અપીલ ફગાવી દેતાં, કોર્ટે

ઠેરવેલ કે: ૧. કાયદાનો આ સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે જે કિસ્સાઓમાં પુરાવા સંપૂર્ણપણે સંજોગોજન્ય પ્રકૃતિના હોય, ત્યાં હકીકતો અને સંજોગો કે જેના પરથી અપરાધનું તારણ કાઢવાનું હોય તે કોઈપણ વ્યાજબી શંકાથી પરે સંપૂર્ણપણે પ્રસ્થાપિત થવા જોઈએ અને આવા સંજોગો સુસંગત હોવા જોઈએ અને તે ભૂલ વિના આરોપીના અપરાધ તરફ જ ઈશારો કરતા હોવા જોઈએ અને સંજોગોની સાંકળ (**chain of circumstances**) ફરિયાદપક્ષ દ્વારા પ્રસ્થાપિત થવી જોઈએ. [૧૦૧–ડી]

૨.૧. કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, ફરિયાદપક્ષે તમામ વ્યાજબી શંકાઓથી પરે સંજોગોજન્ય પુરાવા પ્રસ્થાપિત કર્યા છે, આથી અપીલકર્તા–

આરોપીને દોષિત ઠરાવવાનું માન્ય રાખવામાં આવે છે. [૧૦૧–ઈ]

૨.૨. સુપરઇમ્પોઝિશન રિપોર્ટ જારી કરનાર આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટરે પ્રમાણિત કર્યું હતું કે ખોપરી ફોટોગ્રાફમાં રહેલી વ્યક્તિની હોઈ શકે છે. કોર્ટ એ હકીકતથી અજાણ ન હોઈ શકે કે મૃતકના ફોટોગ્રાફના સંદર્ભમાં મૃતકના હાડપિંજરના અવશેષોના સુપરઇમ્પોઝિશન દ્વારા મૃતકની ઓળખની ચકાસણી કરવામાં આવી હતી. પોલીસ અધિકારીએ જુબાની આપી કે તેણે લેબોરેટરી દ્વારા સુપરઇમ્પોઝિશન ટેસ્ટ માટે મૃતકનો ફોટોગ્રાફ મોકલ્યો હતો. હાડપિંજરના અવશેષોનું પોસ્ટમોર્ટમ કરનાર ડોક્ટરે મૃતકની ઉંમર ૧૫–૧૬ વર્ષની વચ્ચે જણાવી હતી. લેબોરેટરીમાં કામ કરતા પ્રોફેસર અને વૈજ્ઞાનિક (ફ.સા.–૯) દ્વારા આની પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે. ફોરેન્સિક એક્સપર્ટનો અભિપ્રાય પણ એ સ્પષ્ટ કરે છે કે ખોપરી ૧૫ કે ૧૬ વર્ષની ઉંમરની સ્ત્રીની હતી. આમ, મૃતકની ઓળખ તમામ વ્યાજબી શંકાઓથી પરે સારી રીતે પ્રસ્થાપિત થઈ છે અને આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટરની તપાસ ન કરવાથી અન્યથા વિશ્વસનીય અને ભરોસાપાત્ર પુરાવાઓને નકારી શકાય નહીં. [૧૦૧–એફ–એચ; ૧૦૨–એ–બી]

૨.૩. ફ.સા.–૫ ની તપાસ ચાર વર્ષના લાંબા અંતરાલ પછી કરવામાં આવી હતી. ગામડાની એક અભણ મહિલા પાસેથી એ અપેક્ષા રાખી શકાય નહીં કે તેને ચાર વર્ષ વીતી ગયા પછી બનેલી ઘટના ગાણિતિક ચોકસાઈ (**mathematical precision**) સાથે યાદ રહે. એ સ્વાભાવિક છે કે સમય વીતવાની સાથે માનવીય યાદદાસ્ત ઝાંખી થઈ જાય છે. આ સાક્ષીએ ત્યારબાદ કબૂલાત કરી હતી કે તેને તે દિવસ યાદ નથી જ્યારે અપીલકર્તા અને મૃતક

એકબીજા સાથે વાત કરી રહ્યા હતા પરંતુ તેણે તેમ છતાં ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે તેઓ તે જગ્યાએ બેસીને એકબીજા સાથે વાત કરી રહ્યા હતા. હકીકત એ છે કે ફ.સા.–૫ એ છેલ્લે મૃતક અને અપીલકર્તાને એકસાથે જોયા હતા અને આ હકીકત ખોટી સાબિત થઈ નથી અને નિર્વિવાદ રહી છે. આમ એફઆઈઆર અને ફ.સા.–૫ ના નિવેદનમાં ૩ મહિના અને ૨ મહિના અને ૧૧.૦૦ **A.M.** અને ૩ **P.M.** વચ્ચેની વિસંગતતા એવા નોંધપાત્ર સ્વરૂપની નથી જે ફરિયાદપક્ષની કહાનીને અવિશ્વસનીય સાબિત કરે. [૧૦૨–જી–એચ, એફ; ૧૦૩–એ]

૨.૪. મૃતકની પાલક માતા (ફ.સા.–૩) એ જણાવ્યું છે કે જ્યારે મૃતકે છેલ્લી વખત ઘર છોડ્યું ત્યારે તેણે જેકેટ અને લંગો (**langa**) પહેર્યા હતા. એ સામાન્ય જ્ઞાનની વાત છે કે માતા સાથે જોડાયેલી દીકરીઓના પહેરવેશ, ખાસ કરીને ઘરમાં પહેરવામાં આવતા સામાન્ય પહેરવેશ, ઓળખવાની સ્ત્રીઓમાં સહજ સમજ હોય છે. તેથી, અપીલકર્તાની જાહેરાત પર જગ્યા પરથી ખોદી કાઢવામાં આવેલા અને ફ.સા.–૩ દ્વારા ઓળખવામાં આવેલા મૃતકના કપડાં એ જ કપડાં છે જે મૃતકે ઘર છોડતી વખતે પહેર્યા હતા અને ત્યારબાદ તે ગુમ થઈ ગઈ હતી. [૧૦૪–એફ–જી]

જાકરણ સિંહ વિ. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ, એઆઈઆર [૧૯૬૫] એસસી ૨૩૪૫, અલગ તારવેલ.

૨.૫. વસ્તુઓની રિકવરી અપીલકર્તા દ્વારા આપવામાં આવેલ સ્વૈચ્છિક જાહેરાતના નિવેદનના અનુસંધાનમાં છે. આપેલી માહિતીના પરિણામે રિકવરી

કરવામાં આવી છે તે હકીકત મૃતકના પહેરવેશ અને હાડપિંજરના અવશેષોની શોધ દ્વારા વધુ મજબૂત અને પુષ્ટિ પામે છે જે એવું માનવા તરફ દોરી જાય છે કે માહિતી અને નિવેદન ખોટા હોઈ શકે નહીં.

એસ.સી. બહરી વિ. સ્ટેટ ઓફ બિહાર, એઆઈઆર [૧૯૯૪] એસસી ૨૪૨૦ [૧૦૫–ઈ]

૨.૬. લંગાના ટુકડાઓ અપીલકર્તાની જાહેરાત પર ખોદીને બહાર કાઢવામાં આવ્યા હતા. જેકેટ, વાળ, સિમેન્ટના થાંભલાનો ટુકડો, હાડપિંજરના અવશેષો જમીનની સપાટી પર પડેલા મળ્યા ન હતા પરંતુ તે કૂવાની અંદરથી, જેમાં ૬–૧/૨ ફૂટ ઊંડું પાણી હતું, તરવૈયાઓની મદદથી મળી આવ્યા હતા. તે એવી જગ્યાએથી મળ્યા નથી જ્યાં લોકોની મુક્ત અવરજવર હોય. તેથી, ભૌતિક પુરાવાઓને (**material exhibits**) અપીલકર્તાને ગુનામાં ફસાવવા માટે ગોઠવવામાં આવ્યા હોવાની કોઈ વ્યાજબી આશંકા નથી. [૧૦૫–એચ; ૧૦૬–એ]

૨.૭. તપાસ અધિકારીએ પોતાના નિવેદનમાં એવું નથી કહ્યું કે તેણે જપ્ત કરાયેલી સામગ્રી પર સીલ લગાવ્યું નથી. ઉલટતપાસમાં પણ તેમને આ પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો ન હતો. ગામના વહીવટી અધિકારીએ જણાવ્યું છે કે આંક પી–૩ (**Ext.P**–૩) પૂર્ણ કર્યાના એક કલાક પછી પોલીસ જપ્ત કરાયેલી તમામ વસ્તુઓ તેમની સાથે લઈ ગઈ હતી, જ્યાં એવો ઉલ્લેખ છે કે લંગાના ટુકડાઓ ત્યાં જ પેક કરવામાં આવ્યા હતા અને તે પેકેટ પર મધ્યસ્થીઓની સહીઓવાળી

ચબરખીઓ (**chits**) ચોંટાડવામાં આવી હતી. [૧૦૬–સી]

૨.૮. ટ્રાયલ દરમિયાન કોર્ટ સમક્ષ હેરપીન અને બંગડીઓ રજૂ ન કરવાથી તેનાથી જ હેરપીન અને બંગડીઓની રિકવરીના સંબંધમાં પુરાવાઓ સાથે ચેડાં થયા હોવાનું સાબિત થતું નથી, કારણ કે રિકવર કરાયેલી વસ્તુઓ તમામ વ્યાજબી શંકાઓથી પરે સાબિત થઈ ગઈ છે. આમ, તેમને રજૂ ન કરવા તે બિનમહત્વપૂર્ણ (inconsequential) બની જાય છે અને અપીલકર્તાને કોઈ નુકસાન થયું હોવાનું પણ જણાતું નથી. [૧૦૬–ઈ]

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસ્ડિક્શન: ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૮૩૮/૨૦૦૨.

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૧૪૧/૨૦૦૦ માં આંધ્રપ્રદેશ હાઈકોર્ટના તારીખ ૨૯.૬.૨૦૦૧ ના ચુકાદા અને હુકમ પરથી.

અપીલકર્તા વતી મહેન્દ્ર આનંદ ચંદર શેખર આશરી.

સામાવાળા વતી જી. પ્રભાકર અને સુશ્રી ટી. અનામિકા.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ સેમા દ્વારા આપવામાં આવેલ.

અપીલકર્તા સામે મછલીપટ્ટનમ ખાતે સેશન્સ જજ, કૃષ્ણા ડિવિઝન સમક્ષ સેશન્સ કેસ નં. ૧૧૦/૧૯૯૮ માં આઈપીસી ની કલમો ૩૭૬, ૩૦૨ અને ૨૦૧ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે ટ્રાયલ ચલાવવામાં આવી હતી. ટ્રાયલ પછી, વિદ્વાન સેશન્સ જજે અપીલકર્તાને આઈપીસી ની કલમ ૩૭૬ અને ૨૦૧ હેઠળ દોષિત ન ઠેરવ્યો અને તદનુસાર તેને ઉપરોક્ત કલમો હેઠળના

આરોપોમાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં આવ્યો. જો કે, વિદ્વાન સેશન્સ જજે અપીલકર્તાને આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યો અને તેને આજીવન કેદની સજા ફટકારી અને રૂ. ૧૦૦ નો દંડ ચૂકવવાનો અને દંડ ન ચૂકવવા પર એક મહિનાની સાદી કેદ ભોગવવાનો આદેશ આપ્યો. વિદ્વાન સેશન્સ જજ દ્વારા નોંધવામાં આવેલ દોષિત ઠરાવ અને સજાને પડકારવામાં આવેલ વાદગ્રસ્ત ચુકાદા દ્વારા હાઈકોર્ટે માન્ય રાખી છે.

વર્તમાન અપીલ દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી હકીકતો સંક્ષિપ્તમાં જણાવતા, અપીલકર્તા, સુલતાનગરામનો રહેવાસી અને મૃતક – દેવનબોયિના લક્ષ્મીનો પડોશી, જે ૧૫–૧૬ વર્ષની સગીર બાળકી હોવાનું કહેવાય છે, તેણે ૧૪.૭.૧૯૯૬ ની ઘટનાના લગભગ બે મહિના પહેલા મૃતકનો સંપર્ક કર્યો. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે મૃતક પાણીની નહેરના પાળા પર બકરીઓ ચરાવવા ગઈ હતી. અપીલકર્તાએ મૃતકને પાણીની નહેરના પાળા તરફ જતા જોઈ, તેની પાછળ ગયો અને ખરાબ નજરથી તેની સાથે વાત કરવા લાગ્યો. આ હકીકત ફ.સા.–૫ સાલા અંકમ્માએ જોઈ હોવાનું કહેવાય છે. એવો પણ આક્ષેપ છે કે આસપાસ કોઈની હાજરી ન જણાતા, અપીલકર્તાએ મૃતકને પકડી લીધી, તેને નજીકના એક અવાવરુ શેડમાં ખેંચી ગયો, તેનું મોં દબાવી દીધું અને તેની મરજી વિરુદ્ધ તેના પર બળાત્કાર ગુજાર્યો. એવો પણ આક્ષેપ છે કે પીડિત બાળકી દ્વારા કરવામાં આવેલ તમામ પ્રતિકાર નિષ્ફળ ગયો અને આરોપીએ બાળકી પર કાબુ મેળવ્યો. વધુમાં જણાવ્યા મુજબ, ઝપાઝપીની પ્રક્રિયામાં મૃતકનો ઉપરનો અને અંદરનો લંગો ફાટી ગયો હતો. જ્યારે અપીલકર્તાએ મૃતકને એકલી છોડી દીધી

અને ઘટનાસ્થળેથી વિદાય લેવાનો હતો, ત્યારે મૃતકે કથિત રીતે અપીલકર્તાને કહ્યું હતું કે તે આ બાબત ગામ લોકો અને પોલીસના ધ્યાનમાં લાવશે. આ વાતથી ડરી જઈને, એવો આક્ષેપ છે કે, અપીલકર્તાએ તેનો પીછો કર્યો, તેને પકડી લીધી અને તેને ડિબ્બાના (dibba) ઉત્તર–પૂર્વ ખૂણામાં આવેલા કૂવામાં ફેંકી દીધી. અપીલકર્તાએ લાશને તરતી અટકાવવા માટે કૂવામાં પથ્થર પણ રાખ્યો હતો અને ગુનો છુપાવવાના ઈરાદાથી કેટલીક ગુપરાપુ ડેક્કા (Guprapu Dekka) ની વેલો પણ નાખી હતી. એવો પણ આક્ષેપ છે કે અપીલકર્તાએ મૃતકના ફાટેલા કપડાં દાટી દીધા હતા. સાંજ સુધી મૃતક પાછી ન ફરતાં, તેના સગા–સંબંધીઓએ કોઈ પરિણામ વિના તેની શોધખોળ શરૂ કરી. અંતે, ફ.સા.–૧ (એફઆઈઆરના લેખક અને મૃતકના પાલક પિતા), જેમને મૃતકને ફ.સા.–૨ દ્વારા દત્તક આપવામાં આવી હતી, તેમને ફ.સા.–૫ સાલા અંકમ્મા દ્વારા જાણવા મળ્યું કે ગુમ થવાની તારીખ એટલે કે ૧૪.૭.૧૯૯૬ ના બે મહિના પહેલા તેણે અપીલકર્તાને મૃતક સાથે વાત કરતા જોયો હતો. આ માહિતી મળ્યા પછી, ફ.સા.–૧ ગામના વડીલો પાસે ગયા, જેમાંથી એક, રાજારાવની ફ.સા.–૪ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી. ગામના વડીલો દ્વારા પૂછવામાં આવતા અપીલકર્તાએ કથિત રીતે મૃતક પર બળાત્કાર ગુજાર્યો હોવાનો અને તેને કૂવામાં ફેંકી દીધાનો ગુનો કબૂલ્યો હતો. આ માહિતી પછી જ, ફ.સા.–૧ એ એફઆઈઆર (આંક પી–૧) નોંધાવી. તપાસ દરમિયાન ફરિયાદપક્ષે ૧૨ ફ.સા.ની તપાસ કરી અને આંક પી–૧ થી પી–૨૯ અને એમ.ઓ. ૧–૮ (M.Os. 1–8) ચિહ્નિત કર્યા. અપીલકર્તા વતી કોઈપણ બ.સા. (DWs) ની

તપાસ કરવામાં આવી ન હતી. તેણે, જો કે, ફ.સા.–૫ ના પુરાવામાં ત્રણ વિરોધાભાસ દર્શાવ્યા જે આંક ડી–૬ થી ડી–૮ તરીકે ચિહ્નિત છે. ટ્રાયલ પૂર્ણ થયા પછી, વિદ્વાન સેશન્સ જજે ઉપર નોંધ્યા મુજબ અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવ્યો.

નિર્વિવાદપણે, ઘટનાનો કોઈ પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી નથી અને અપીલકર્તાને દોષિત ઠરાવવાનો આધાર સંપૂર્ણપણે સંજોગોજન્ય પુરાવા પર છે.

વિદ્વાન સેશન્સ જજે, અને અમારા મતે યોગ્ય રીતે, પુરાવાઓની પ્રશંસા પર અપીલકર્તા સામે દેખાતા નીચેના સંજોગોજન્ય પુરાવાઓ તૈયાર કર્યા છે:

(i) "મૃતકની ઓળખ પ્રસ્થાપિત થઈ હતી; (ii) મૃતકને છેલ્લે આરોપી સાથે જોવામાં આવી હતી; (iii) આરોપીએ પી.ડબ્લ્યુ.૪ અને અન્ય એક ગામના વડીલ સમક્ષ કથિત રીતે ન્યાયિક બહારની કબૂલાત (extra judicial confession) કરી હતી કે તેણે પીડિતા પર બળાત્કાર ગુજાર્યો, તેને મારી નાખી અને કૂવામાં ફેંકી દીધી;

(iv) આરોપી દ્વારા પોતે જ આપવામાં આવેલી માહિતીની જાહેરાતોના અનુસંધાનમાં વસ્તુઓની અને મૃતકના હાડપિંજરના અવશેષોની રિકવરી; અને

(v) આરોપી પી.ડબ્લ્યુ. ૪ અને ૬ ના તેને ખોટા કેસમાં ફસાવવાના કહેવાતા બદઇરાદા (oblique motive) ને સાબિત કરવા માટે વિરુદ્ધમાં કોઈ પુરાવા રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો કે ન તો તેણે તેની

સીઆરપીસી ની કલમ 313 ના નિવેદનમાં, કે જે એક સંપૂર્ણ ખોટો ઇનકાર છે, કોઈ બચાવની વાત રજૂ કરી હતી."

વિદ્વાન સેશન્સ જજે રેકોર્ડ પરના પુરાવાઓ અને પ્રદર્શનોને ધ્યાનમાં રાખીને સંજોગો નં. ૧, ૨ અને ૪ અપીલકર્તા સામે સારી રીતે પ્રસ્થાપિત હોવાનું જણાયું.

કાયદાનો આ સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે જે કિસ્સાઓમાં પુરાવા સંપૂર્ણપણે સંજોગોજન્ય પ્રકૃતિના હોય, ત્યાં હકીકતો અને સંજોગો કે જેના પરથી અપરાધનું તારણ કાઢવાનું હોય તે કોઈપણ વ્યાજબી શંકાથી પરે સંપૂર્ણપણે પ્રસ્થાપિત થવા જોઈએ અને આવા સંજોગો સુસંગત હોવા જોઈએ અને તે ભૂલ વિના આરોપીના અપરાધ તરફ જ ઈશારો કરતા હોવા જોઈએ અને સંજોગોની સાંકળ (chain of circumstances) ફરિયાદપક્ષ દ્વારા પ્રસ્થાપિત થવી જોઈએ.

શ્રી મહેન્દ્ર આનંદ, વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ, ભારપૂર્વક રજૂઆત કરે છે કે ફરિયાદપક્ષે તમામ વ્યાજબી શંકાઓથી પરે અપીલકર્તા સામે દેખાતા ઉપરોક્ત સંજોગો પ્રસ્થાપિત કર્યા નથી. તેમની એવી દલીલ છે કે મૃતકની ઓળખ તમામ વ્યાજબી શંકાઓથી પરે પ્રસ્થાપિત થઈ નથી કારણ કે આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટર (F.S.L), જેમણે આંક પી–૨૯ જારી કર્યું હતું, તેમની તપાસ કરવામાં આવી ન હતી. નિર્વિવાદપણે, આંક પી–૨૯ સુપરઇમ્પોઝિશન રિપોર્ટ પ્રાદેશિક ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરી, વિજયવાડાને મોકલવામાં આવ્યો હતો. આંક પી–૨૯ જારી કરનાર આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટરે પ્રમાણિત કર્યું હતું કે આઇટમ ૧(એક) માં રહેલી

ખોપરી આઇટમ નં.૨(બે) માં રહેલા ફોટોગ્રાફની વ્યક્તિની હોઈ શકે છે. કોર્ટ એ હકીકતથી અજાણ ન હોઈ શકે કે મૃતકના ફોટોગ્રાફના સંદર્ભમાં મૃતકના હાડપિંજરના અવશેષોના સુપરઈમ્પોઝિશન દ્વારા મૃતકની ઓળખની ચકાસણી કરવામાં આવી હતી. ફ.સા.–૧૨ એ જુબાની આપી કે તેણે ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરી, હૈદરાબાદ દ્વારા સુપરઈમ્પોઝિશન ટેસ્ટ માટે મૃતકનો ફોટોગ્રાફ મોકલ્યો હતો. ફ.સા.–૭ ડો.એસ. રામા બ્રહ્મમે, હાડપિંજરના અવશેષોનું (આંક પી–૭) પોસ્ટમોર્ટમ કર્યું હતું. સદર રિપોર્ટમાં તેણે પોતાના મેડિકલ જ્ઞાનના આધારે મૃતકની ઉંમર ૧૫–૧૬ વર્ષની વચ્ચે જણાવી હતી. ફોરેન્સિક લેબોરેટરીમાં કામ કરતા પ્રોફેસર અને વૈજ્ઞાનિક ફ.સા.–૯ ડો. પી. વિજય કુમારે કોર્ટમાં હાડપિંજરના અવશેષોની તપાસ કરી અને જણાવ્યું કે તેઓ સ્ત્રીના લક્ષણો દર્શાવે છે અને સંબંધિત વ્યક્તિની ઉંમર લગભગ ૧૫ થી ૧૬ વર્ષની હશે. આ ઉપરાંત, આંક પી–૯ ફોરેન્સિક નિષ્ણાતનો અભિપ્રાય છે જે પણ એ વાત સ્પષ્ટ કરે છે કે ખોપરી ૧૫ કે ૧૬ વર્ષની વયની સ્ત્રીની હતી. ઉપર જણાવેલા હકીકતો અને સંજોગોમાં, અમારા મનમાં કોઈ શંકા નથી કે, મૃતકની ઓળખ તમામ વ્યાજબી શંકાઓથી પરે સારી રીતે પ્રસ્થાપિત થઈ છે અને આંક પી–૨૯ જારી કરનાર આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટરની તપાસ ન કરવાથી ફ.સા. ૭, ૯ અને ૧૨ ના અન્યથા વિશ્વસનીય અને ભરોસાપાત્ર પુરાવાઓને નકારી શકાય નહીં. અમારી પાસે બે અદાલતો દ્વારા લેવામાં આવેલા સમાન મતથી અલગ મત લેવાનું કોઈ કારણ નથી.

શ્રી આનંદ, વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલની આગામી દલીલ એ છે કે

ફ.સા.–૫ ની જુબાનીમાં જોવા મળતી વિસંગતતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને ફ.સા.–૫ દ્વારા અપીલકર્તા સાથે મૃતકને છેલ્લે જોયાની હકીકત વિશ્વસનીય પુરાવાઓ દ્વારા પ્રસ્થાપિત થઈ નથી. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલની દલીલ એ છે કે ફ.સા.–૧ દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલ એફઆઈઆરમાં (આંક પી–૧) એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે તેના મૃત્યુના બે મહિના પહેલા તે ગુમ થઈ ગઈ હતી અને આ માહિતી તેમને ફ.સા.–૫ સાલા અંકમ્મા દ્વારા આપવામાં આવી હતી કે સવારે ૧૧.૦૦ વાગ્યાની આસપાસ તેણે મૃતકને પુરાણમવરી ચેરૂવુ ખાતે અપીલકર્તા સાથે વાત કરતા જોયા હતા, જ્યારે ફ.સા.–૫ સાલા અંકમ્માએ કોર્ટ સમક્ષ તપાસ દરમિયાન નીચે મુજબ જણાવ્યું છે:–

> "મૃતકનું લગભગ ૩ વર્ષ પહેલા અવસાન થયું હતું. મૃતક તેના મૃત્યુના ૩ મહિના પહેલા ગુમ થઈ ગઈ હતી. તે સમયે બપોરે લગભગ ૩–૦૦ વાગ્યે, હું નહેરના કાંઠે લાકડા વીણવા ગઈ હતી. ત્યાં મેં આરોપી અને મૃતકને એકબીજા સાથે વાત કરતા જોયા. મેં બે મહિના પહેલા આરોપી અને મૃતકને એકબીજા સાથે વાત કરતા જોવાની હકીકત મૃતકના માતા–પિતાને જણાવી હતી."

વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે આંક પી–૧ અને ફ.સા.–૫ ના નિવેદનમાં ૩ મહિના અને ૨ મહિના અને ૧૧.૦૦ A.M. અને ૩ P.M. વચ્ચે વિસંગતતા છે. આ ઉપરાંત, દર્શાવેલ વિસંગતતા એવા નોંધપાત્ર સ્વરૂપની નથી જે ફરિયાદપક્ષની કહાનીને અવિશ્વસનીય સાબિત કરે. હકીકત એ છે કે ઘટના ૧૪.૭.૧૯૯૬ ના રોજ બની હોવાનું કહેવાય છે અને ચાર વર્ષના લાંબા અંતરાલ

પછી ૨૩.૫.૨૦૦૦ ના રોજ ફ.સા.–૫ ની તપાસ કરવામાં આવી હતી તેની નોંધ લેવી જોઈએ. ગામડાની એક અભણ મહિલા પાસેથી એ અપેક્ષા રાખી શકાય નહીં કે તેને ચાર વર્ષ વીતી ગયા પછી બનેલી ઘટના ગાણિતિક ચોકસાઈ સાથે યાદ રહે. એ સ્વાભાવિક છે કે સમય વીતવાની સાથે માનવીય યાદદાસ્ત ઝાંખી થઈ જાય છે. આ સાક્ષીએ ત્યારબાદ કબૂલાત કરી હતી કે તેને તે દિવસ યાદ નથી જ્યારે અપીલકર્તા અને મૃતક એકબીજા સાથે વાત કરી રહ્યા હતા પરંતુ તેણે તેમ છતાં ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે તેઓ તે જગ્યાએ બેસીને એકબીજા સાથે વાત કરી રહ્યા હતા. હકીકત એ છે કે ફ.સા.–૫ એ છેલ્લે મૃતક અને અપીલકર્તાને એકસાથે જોયા હતા અને આ હકીકત ખોટી સાબિત થઈ નથી અને નિર્વિવાદ રહી છે. અપીલકર્તાએ, અગાઉ નોંધ્યું છે તેમ, કોર્ટના ધ્યાન પર ફ.સા.–૫ ના પુરાવામાં ત્રણ વિરોધાભાસ લાવ્યા છે જે આંક ડી–૬ થી ડી–૮ તરીકે ચિહ્નિત છે. આંક ડી–૬ ફ.સા.–૫ ના પુરાવામાં વિરોધાભાસ વિશે છે કે ફ.સા.–૫ એ મૃતકને છેલ્લે આરોપી સાથે ત્રણ મહિના પહેલા જોયા હતા જ્યારે કે આંક પી–૧ માં, ફ.સા.–૧ એ જણાવ્યું છે કે મૃતક મૃત્યુની શોધના માત્ર બે મહિના પહેલા ગુમ થયેલી જોવા મળી હતી. આંક ડી–૭ અને ડી–૮ ફ.સા.–૫ ના નિવેદનમાં રહેલા વિરોધાભાસ સાથે સંબંધિત છે જે સૂચવે છે કે તેની માતા, તે પોતે અને તેની બહેન ઘટના સ્થળે હાજર હતા જ્યારે કે તેની ઉલટતપાસમાં તેણે જણાવ્યું હતું કે તેણે એકલીએ જ મૃતક અને આરોપીને તે સમયે સાથે જોયા હતા. અમે આંક ડી–૬ થી ડી–૮ ની વિગતોમાંથી પસાર થયા છીએ જે રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવી છે અને અમે બે અદાલતોના સમાન તારણ સાથે સંપૂર્ણપણે સંમત છીએ કે આંક

ડી–૬ થી ડી–૮ ની વિગતો ફ.સા.–૫ એ મૃતક અને અપીલકર્તાને સાથે જોયા હોય તેનાથી સંબંધિત નથી. તેથી, આંક ડી–૬ થી ડી–૮ ફ.સા.–૫ ના એ દાવાના સત્યને કોઈ પણ રીતે ઓછું કરતા નથી કે તેણે એકલીએ જ જોયા હતા. ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવતી વખતે ન્યાયિક બહારની કબૂલાત પર આધાર રાખ્યો નથી. આ પ્રશ્ન, તેથી, અમને વધુ રોકી શકશે નહીં.

આગામી મહત્વનો સંજોગ, જે ટ્રાયલ કોર્ટે દોષિત ઠરાવવા માટે ધ્યાનમાં લીધો હતો, તે આરોપી દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ જાહેરાતના નિવેદન પર એમ.ઓ. ૧–૮ (MOs 1–8) ની રિકવરી છે. એમ.ઓ. ની રિકવરી અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલા જાહેરાતના નિવેદન (આંક પી–૨) દ્વારા અગાઉ છે જે તેની માતૃભાષા (તેલુગુ) માં છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલ સ્વીકાર્ય ભાગનો અનુવાદિત ભાગ નીચે મુજબ છે:–

> "જો તમે મારી સાથે આવો, તો તે દિવસે પુરાણમ તળાવના કાંઠે લક્ષ્મી પર કેવી રીતે બળાત્કાર ગુજારવામાં આવ્યો અને કેવી રીતે લક્ષ્મીને બળજબરીથી કૂવામાં ફેંકી દેવામાં આવી અને મારી નાખવામાં આવી અને તે જગ્યાએ તે કયા કપડામાં હતી અને તેણે કયો લંગો (પેટીકોટ) પહેર્યો હતો અને લંગાના ટુકડાઓ ખોદીને જમીનમાં દાટી દેવામાં આવ્યા હતા અને તે જગ્યા હું બતાવી શકું છું જે તેણે કહ્યું હતું..."
>
> (કોર્ટમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે અનુવાદ યોગ્ય રીતે તૈયાર કરવામાં આવ્યો નથી)

ઇન્ડિયન એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૭ પ્રદાન કરે છે કે આપેલી માહિતીનો જેટલો ભાગ તેના દ્વારા શોધાયેલ હકીકત સાથે સ્પષ્ટપણે સંબંધિત હોય તેટલો જ સ્વીકાર્ય છે. વર્તમાન કિસ્સામાં અપીલકર્તા દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ જાહેરાતના નિવેદનના આધારે રિકવરી (આંક પી–૨) કરવામાં આવી હતી. જાહેરાતનું નિવેદન (આંક પી–૨) ફ.સા.–૬ તરીકે તપાસાયેલ મધ્યસ્થી જે ગામના વહીવટી અધિકારી છે અને ફ.સા.–૧૨ તરીકે તપાસાયેલ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા સાબિત થાય છે. ફ.સા.–૬ એ જણાવ્યું છે કે જાહેરાતના નિવેદન (આંક પી–૨) ના આધારે આરોપી પક્ષને "પુર્ણમવરી ડિબ્બા" નામની જગ્યાએ દોરી ગયો જ્યાં તેમને જર્જરિત ટીનના છાપરાવાળો શેડ અને એક કૂવો મળ્યો. કૂવાની અંદરથી વાળ, હેરપીન, બંગડીઓ મળી આવી અને પોલીસે સદર વસ્તુઓ એક્ઝિ. પી–૩ (Ext.P–૩) હેઠળ જપ્ત કરી. એમ.ઓ.૩ એ વાળ છે, એમ.ઓ.૪ એ સિમેન્ટના થાંભલાનો ટુકડો છે એમ.ઓ.૫ એ હાડકાં છે. ત્યારબાદ આરોપી પક્ષને ટીનના છાપરાવાળા શેડની પાછળના સ્થળે દોરી ગયો. ત્યારબાદ આરોપીએ લંગાનો ટુકડો ખોદી કાઢ્યો. એમ.ઓ.૬ એ વાદળી લંગાનો ટુકડો છે અને એમ.ઓ.૭ એ લીલા લંગાના ટુકડા છે. એમ.ઓ.૮ એ મીઠાઈ રંગના લંગાના ટુકડા છે.

ફ.સા.–૧૨ એ અપીલકર્તાની ધરપકડ કરી અને તેની પૂછપરછ કરી. તેણે જણાવ્યું કે ફ.સા.–૬ ની હાજરીમાં પૂછપરછ કરવામાં આવતા અપીલકર્તાએ ઘટનાસ્થળ બતાવવાની ઓફર કરી અને એ પણ બતાવ્યું કે લાશ ક્યાં ફેંકવામાં આવી હતી. તેણે મૃતકના કપડાં બતાવવાની પણ ઓફર કરી. જાહેરાતના

અનુસંધાનમાં, તે પક્ષને કૂવા પાસે લઈ ગયો અને ખુલાસો કર્યો કે લાશને કૂવામાં ફેંકી દેવામાં આવી હતી જ્યાં પાણીનું સ્તર ૬–૧/૨ ફૂટ હતું અને તરવૈયાઓની મદદથી કૂવામાંથી લાશ કાઢવામાં આવી હતી જેને અનુક્રમે એમ.ઓ.૩ અને એમ.ઓ.૫ એટલે કે વાળ અને હાડપિંજરના અવશેષો તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવી. તેઓએ સફેદ પ્લાસ્ટિકની બંગડીઓ અને એમ.ઓ.૧ જેકેટ પણ રિકવર કર્યા. તેઓએ સિમેન્ટના થાંભલાનો ટુકડો (સર્વે પથ્થર) એમ.ઓ.૪ પણ રિકવર કર્યો. સદર પથ્થર લાશને તરતી અટકાવવા માટે રાખવામાં આવ્યો હોવાનું કહેવાય છે. તેણે આગળ જણાવ્યું કે ત્યારબાદ આરોપી તેમને નજીકના શેડની પશ્ચિમ બાજુએ આવેલી જગ્યા પર લઈ ગયો અને એક જગ્યા ખોદી જ્યાંથી લંગાના ટુકડા કાઢવામાં આવ્યા જે એમઓ–૨, એમઓ–૬ અને એમઓ–૮ તરીકે ચિહ્નિત છે.

ફ.સા.–૩, જે મૃતકની પાલક માતા સિવાય બીજું કોઈ નથી, તેણે જણાવ્યું છે કે જ્યારે મૃતકે છેલ્લી વખત ઘર છોડ્યું ત્યારે તેણે એમ.ઓ.૧ અને એમ.ઓ.૨ કપડાં પહેર્યા હતા. એ સામાન્ય જ્ઞાનની વાત છે કે માતા સાથે જોડાયેલી દીકરીઓના પહેરવેશ, ખાસ કરીને ઘરમાં પહેરવામાં આવતા સામાન્ય પહેરવેશ, ઓળખવાની સ્ત્રીઓમાં સહજ સમજ હોય છે. તેથી, અમારા મનમાં કોઈ શંકા નથી કે, અપીલકર્તાની જાહેરાત પર જગ્યા પરથી ખોદી કાઢવામાં આવેલા અને ફ.સા.–૩ દ્વારા ઓળખવામાં આવેલા મૃતકના કપડાં એ જ કપડાં છે જે મૃતકે ઘર છોડતી વખતે પહેર્યા હતા અને ત્યારબાદ તે ગુમ થઈ ગઈ હતી.

અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે જાહેરાતનું નિવેદન અને

વસ્તુઓની રિકવરી શંકાસ્પદ છે અને આવા જાહેરાતના નિવેદન અને એમ.ઓ. ની રિકવરી પર આધાર રાખી શકાય નહીં. તેમણે આગળ દલીલ કરી હતી કે રિકવર કરાયેલી સામગ્રીને પોલીસ દ્વારા સીલ કરવામાં આવી ન હતી. અપીલકર્તાના જાહેરાતના નિવેદન પર રિકવર કરવામાં આવેલ હેરપીન અને બંગડીઓ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવી ન હતી અને આ સંજોગો રિકવરીને વધુ શંકાસ્પદ બનાવશે. વકીલે જાકરણ સિંહ વિ. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ, એઆઈઆર (૧૯૯૫) એસસી ૨૩૪૫ માં આપેલા આ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો, જેમાં પૃષ્ઠ એસસી ૨૩૪૭ પર ફકરા ૮ માં, એવું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે જાહેરાતનું નિવેદન કોઈ વિશ્વાસ પ્રેરતું નથી કારણ કે ટ્રાયલ સમયે બે પંચ સાક્ષીઓ યશ પાલ અને સુખદેવ સિંહમાંથી કોઈની પણ તપાસ કરવામાં આવી નથી અને બીજું કારણ કે જાહેરાતના નિવેદન પર અપીલકર્તાની સહી કે અંગૂઠાનું નિશાન નથી અને રિકવરી મેમોમાં પણ આરોપીની સહી કે અંગૂઠાનું નિશાન નથી. દરેક કેસનો નિર્ણય તેની પોતાની હકીકતો પર થવો જોઈએ. તે કેસની હકીકતો હાથ પરના કેસની હકીકતોમાં બંધબેસતી નથી. વર્તમાન કિસ્સામાં અગાઉ નોંધ્યા મુજબ અપીલકર્તાના જાહેરાતના નિવેદનના અનુસંધાનમાં જાહેરાત તેમજ રિકવરી સાબિત કરવા માટે ફ.સા.–૬ અને ફ.સા.–૧૨ ની તપાસ કરવામાં આવી હતી. વર્તમાન કિસ્સામાં, જોકે તે સાચું છે કે જાહેરાતના નિવેદન કે રિકવરી મેમોમાં આરોપીની સહીઓ નથી પરંતુ હકીકત એ છે કે જાહેરાતના નિવેદનના અનુસંધાનમાં એમ.ઓ. કૂવામાંથી કાઢવામાં આવ્યા છે અને અપીલકર્તા દ્વારા દર્શાવેલ સ્થળ પરથી ખોદીને કાઢવામાં આવ્યા છે, તેમાં

કોઈ શંકા રહેતી નથી કે એમ.ઓ. ની રિકવરી સ્વૈચ્છિક જાહેરાતના નિવેદનના આધારે કરવામાં આવી છે. જાકરણ સિંહના કેસમાં (ઉપર મુજબ) રિકવરી મેમો એક્ઝિ.પી.૯/A રિવોલ્વર અને કારતુસ સાથે સંબંધિત છે. ત્યાં અપીલકર્તાએ ગુનામાં વપરાયેલ રિવોલ્વરની માલિકીનો ઇનકાર કર્યો હતો અને ગુનાનું શસ્ત્ર અપીલકર્તાનું છે તે દર્શાવવા માટે ફરિયાદપક્ષે કોઈ પુરાવો રજૂ કર્યો ન હતો. આ કોર્ટનું અવલોકન તે સંદર્ભમાં હતું. વર્તમાન કિસ્સામાં, અગાઉ નોંધ્યા મુજબ, રિકવરી અપીલકર્તા દ્વારા આપવામાં આવેલ જાહેરાતના નિવેદનના અનુસંધાનમાં છે. આપેલી માહિતીના પરિણામે રિકવરી કરવામાં આવી છે તે હકીકત મૃતકના પહેરવેશ અને હાડપિંજરના અવશેષોની શોધ દ્વારા વધુ મજબૂત અને પુષ્ટિ પામે છે જે એવું માનવા તરફ દોરી જાય છે કે માહિતી અને નિવેદન ખોટા હોઈ શકે નહીં.

એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૭ ની જોગવાઈઓ એ દૃષ્ટિકોણ પર આધારિત છે કે જો આપેલી માહિતીના પરિણામે હકીકત ખરેખર શોધાઈ આવે છે, તો તેના દ્વારા અમુક ખાતરી આપવામાં આવે છે કે માહિતી સાચી હતી અને પરિણામે સદર માહિતીને પુરાવા તરીકે આપવાની સુરક્ષિત રીતે મંજૂરી આપી શકાય છે કારણ કે જો આવી માહિતીને વસ્તુઓ અથવા ગુનાના સાધનની શોધ દ્વારા વધુ મજબૂત અને સમર્થન આપવામાં આવે છે અને જે એ માનવા તરફ દોરી જાય છે કે ગુનાની વસ્તુઓ અંગે કરવામાં આવેલ કબૂલાત વિશેની માહિતી ખોટી હોઈ શકે નહીં. (જુઓ એસ.સી. બહરી વિ. સ્ટેટ ઓફ બિહાર, એઆઈઆર (૧૯૯૪) એસસી ૨૪૨૦ પૃષ્ઠ એસસી ૨૪૨૮ પર). અગાઉ નોંધ્યા મુજબ એમ.ઓ.૩,

એમ.ઓ.૪ અને એમ.ઓ.૫ તરવૈયાઓની મદદથી કૂવામાંથી કાઢવામાં આવ્યા હતા, કારણ કે તેમાં ૬–૧/૨ ફૂટ પાણીનું સ્તર હતું. એમઓ.૨ એમઓ.૬ અને એમઓ.૮ એ લંગાના ટુકડા છે જે અપીલકર્તાની જાહેરાત પર ખોદીને બહાર કાઢવામાં આવ્યા છે. આ સામગ્રી જમીનની સપાટી પર પડેલી મળી ન હતી પરંતુ તે કૂવાની અંદરથી મળી આવી હતી, જેમાં ૬–૧/૨ ફૂટ ઊંડું પાણી હતું, તરવૈયાઓની મદદથી અને અપીલકર્તા દ્વારા તે જગ્યા બતાવ્યા પછી જ ખોદીને બહાર કાઢવામાં આવી હતી. તે એવી જગ્યાએથી મળ્યા નથી જ્યાં લોકોની મુક્ત અવરજવર હોય. તેથી, ભૌતિક પુરાવાઓને અપીલકર્તાને ગુનામાં ફસાવવા માટે ગોઠવવામાં આવ્યા હોવાની કોઈ વ્યાજબી આશંકા નથી.

શ્રી આનંદે આગળ દલીલ કરી કે તપાસ અધિકારી ફ.સા.–૧૨ એ રિકવર કરાયેલી વસ્તુઓ પર લાખનું સીલ લગાવ્યું ન હતું અને રિકવરીને કોઈ સાક્ષ્યલક્ષી મૂલ્ય આપી શકાય નહીં. અમે વિદ્વાન વકીલની દલીલ સાથે સંમત થવામાં અસમર્થ છીએ કારણ કે ફ.સા.–૧૨ એ તેમના નિવેદનમાં ક્યાંય એવું કહ્યું નથી કે તેણે જપ્ત કરાયેલી સામગ્રી પર સીલ લગાવ્યું નથી. તેમની ઉલટતપાસમાં ફ.સા.–૧૨ ને આ પ્રશ્ન પણ પૂછવામાં આવ્યો ન હતો. તે જ સમયે ફ.સા.–૬ એ જણાવ્યું છે કે એક્ઝિ.પી–૩ પૂર્ણ કર્યાના એક કલાક પછી પોલીસ જપ્ત કરાયેલી તમામ વસ્તુઓ તેમની સાથે લઈ ગઈ હતી. એક્ઝિ.પી–૩ માં લંગાના ટુકડાઓને ત્યાં જ પેક કરવા અને તે પેકેટ પર મધ્યસ્થીઓની સહીઓવાળી ચબરખીઓ ચોંટાડવા વિશે ઉલ્લેખ છે.

છેલ્લે, શ્રી આનંદ દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી છે કે અપીલકર્તાના

જાહેરાતના નિવેદન પર રિકવર કરવામાં આવેલ હેરપીન અને બંગડીઓ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવી ન હતી. કોર્ટ સમક્ષ હેરપીન અને બંગડીઓ રજૂ ન કરવાથી તેનાથી જ એમ.ઓ. ની રિકવરીના સંબંધમાં પુરાવાઓ સાથે ચેડાં થયા હોવાનું સાબિત થતું નથી, કારણ કે ઉપર જણાવ્યા મુજબ એમ.ઓ. ૧–૮ તમામ વ્યાજબી શંકાઓથી પરે સાબિત થઈ ગયા છે. ઉપર જણાવેલા હકીકતો અને સંજોગોમાં ટ્રાયલ દરમિયાન કોર્ટ સમક્ષ હેરપીન અને બંગડીઓ રજૂ ન કરવા તે બિનમહત્વપૂર્ણ બની જાય છે. હેરપીન અને બંગડીઓ રજૂ ન કરવાથી અપીલકર્તાને કોઈ નુકસાન થયું હોવાનું પણ જણાતું નથી.

ઉપરોક્ત કારણોસર અમને વાદગ્રસ્ત આદેશમાં કોઈ ખામી જણાતી નથી. અપીલ, તેથી, નિષ્ફળ જાય છે અને ફગાવી દેવામાં આવે છે.

અપીલ ફગાવી દેવામાં આવેલ.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========